

תלמוד בבלי – מסכת חולין

פרק שני – השוחט

עריכה: אבי גורמן

[כז ע"א]

מתני':

השוחט אחד בעוף ושנים בבהמה - שחיטתו כשרה.
ורובו של אחד – כמוהו.
רבי יהודה אומר: עד שישחוט את הוורידין.

חצי אחד בעוף, ואחד וחצי בבהמה - שחיטתו פסולה.
רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה - שחיטתו כשרה.

גמ':

"השוחט" - דיעבד אין, לכתחלה לא.
"שנים בבהמה" לכתחלה לא? עד כמה לשחוט וליזיל?
איבעית אימא: אאחד בעוף.
ואיבעית אימא: ארובו של אחד – כמוהו.

(כמ"ש סימן)

אמר רב כהנא: מניין לשחיטה שהיא מן הצואר? – שנאמר ([ויקרא א, ה](#)) "ושחט את
בן הבקר": ממקום ששח – חטהו.
ממאי דהאי "חטהו" - לישנא דדכויי הוא?
דכתיב: ([ויקרא יד, מט](#)) "וחטא את הבית".
ואיבעית אימא מהכא: ([תהלים נא, ט](#)) "תחטאני באזוב ואטהר".
ואימא מזנבו?

"שח" - מכלל שזקוף בעינן, והא - שח ועומד הוא.

ואימא : מאזנו?

בעינן דם הנפש – וליכא.

ואימא : דקרע ואזיל עד דם הנפש?

ותו : שהייה, דרסה, חלדה, הגרמה, ועיקור – מנלן?

- אלא גמרא. שחיטה מן הצואר - נמי גמרא.

וקרא למאי אתא?

דלא לשוייה גיסטרא.

רב יימר אמר : אמר קרא (דברים יב, כא) "וזבחת" : ממקום שזב – חתהו.

מאי משמע דהאי "חתהו" - לישנא דמתבר הוא?

דכתיב : (דברים א, כא) "אל תירא ואל תחת".

ואימא מחוטמו?

זב על ידי חתוי - בעינן, והאי - זב מאליו הוא.

ואימא : מלבו?

ותו : שהייה, דרסה, חלדה, הגרמה, ועיקור – מנלן?

- אלא גמרא. שחיטה מן הצואר - נמי גמרא.

וקרא למאי אתא?

דלא לשוייה גיסטרא.

דבי ר' ישמעאל תנא : "ושחט" - אל תקרי ושחט, אלא – וסחט. ממקום שסח – חטהו.

ואימא : מלשונו?

בעינן דם הנפש – וליכא.

ואימא : דקרע ואזיל עד דם הנפש?

ותו : שהייה, דרסה, חלדה, הגרמה, ועיקור – מנלן?

- אלא גמרא. שחיטה מן הצואר - נמי גמרא.

וקרא למאי אתא?

דלא לשוייה גיסטרא.

ותנא מייתי לה מהכא :

דתניא, ר' חייא אמר :

מנין לשחיטה מן הצואר? – שנאמר (ויקרא א, ח) "וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים" – שאין ת"ל: "את הראש ואת הפדר" – מה ת"ל: "את הראש ואת הפדר", והלא ראש ופדר בכלל כל הנתחי היו, למה יצאו?

- לפי שנאמר (ויקרא א, ו) "והפשיט את העולה, ונתח" – אין לי אלא נתחים שישנן בכלל הפשטה, מנין לרבות את הראש שכבר הותז? – תלמוד לומר: (ויקרא א, יב) "את ראשו ואת פדרו, וערך".

- מדקאמר את הראש שכבר הותז – מכלל דשחיטה מן הצואר.

ותנא - פתח בראש ופדר, ומסיים בראשו ופדרו?

הכי קאמר: מנין לרבות את הראש שכבר הותז? – ת"ל: (ויקרא א, ח) "את הראש ואת הפדר".

"וראשו ופדרו" – למה לי? – מיבעי ליה לכדתניא: מנין לראש ופדר שקודמין לכל הנתחים? – ת"ל: "את ראשו ואת פדרו, וערך". [כז ע"ב]

ופדר קמא דכתב רחמנא – למה לי?

מיבעי ליה לכדתניא: כיצד הוא עושה? – חופה את הפדר על בית השחיטה ומעלהו. וזהו דרך כבוד של מעלה.

והאי תנא מייתי לה מהכא – דתניא :

(ויקרא יא, מו) "זאת תורת הבהמה והעוף" – וכי באיזו תורה שוותה בהמה לעוף, ועוף לבהמה?

בהמה מטמאה במגע ובמשא, עוף אינו מטמא במגע ובמשא. עוף מטמא בגדים אבית הבליעה, בהמה אינה מטמאה בגדים אבית הבליעה!

באיזו תורה שוותה בהמה לעוף, ועוף לבהמה?

לומר לך: מה בהמה – בשחיטה, אף עוף – בשחיטה.

אי, מה להלן – ברוב שנים, אף כאן – ברוב שנים?

ת"ל: "זאת".

ר' אליעזר אומר: באיזו תורה שוותה בהמה לעוף, ועוף לבהמה? - לומר לך: מה עוף - הכשרו מן הצואר, אף בהמה - הכשרה מן הצואר.

אי, מה להלן - ממול עורף, אף כאן - ממול עורף?

ת"ל: (ויקרא ה, ח) "ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל" - ראשו של זה ממול עורף, ואין ראשו של אחר ממול עורף.

ור' אליעזר - האי "זאת" - מאי עביד ליה?

אי לאו "זאת" - הוה אמינא: מה עוף בסימן אחד, אף בהמה בסימן אחד, כתב רחמנא - "זאת".

תני בר קפרא: "זאת תורת הבהמה והעוף" - הטיל הכתוב ל-"עוף" בין בהמה לדגים. לחייבו בשני סימנים אי אפשר - שכבר הוקש לדגים. לפוטרו בלא כלום אי אפשר - שכבר הוקש לבהמה. הא כיצד? - הכשרו בסימן אחד.

דגים, דלאו בני שחיטה נינהו – מנלן?

אילימא משום דכתיב: (במדבר יא, כב) "הצאן ובקר ישחט להם, אם את כל דגי הים יאסף להם" - באסיפה בעלמא סגי להו.

אלא מעתה, גבי שליו דכתיב: (במדבר יא, לב) "ויאספו את השליו" - הכי נמי דלאו בשחיטה? והא אמרת - לפוטרו בולא כלום אי אפשר שכבר הוקש לבהמה!!

התם - לא כתיבא אסיפה במקום שחיטה דאחריני, הכא - כתיבא אסיפה במקום שחיטה דאחריני.

דרש עובר גלילה:

בהמה שנבראת מן היבשה - הכשרה בשני סימנים. דגים שנבראו מן המים - הכשירן בולא כלום.

עוף שנברא מן הרקק - הכשרו בסימן אחד.

אמר רב שמואל קפוטקאה: תדע, שהרי עופות יש להן קשקשת ברגליהם – כדגים.

ועוד שאלו : כתוב אחד אומר : (בראשית א, כ) "ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף" - אלמא ממא איברו. וכתוב : (בראשית ב, יט) "ויצר ה' אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים" - אלמא מארעא איברו!!
אמר לו : מן הרקק נבראו.

ראה תלמידיו מסתכלים זה בזה. אמר להם : קשה בעיניכם שדחיתי את אויבי בקש?
מן המים נבראו. ולמה הביאן אל האדם? - לקרות להן שם.
ויש אומרים : בלשון אחר - אמר לאותו הגמון, ובלשון הראשון - אמר להן לתלמידיו.
משום דכתיב על "ויצר".

אמר רב יהודה משום ר' יצחק בן פנחס : אין שחיטה לעוף מן התורה, שנאמר : "ושפך"
- בשפיכה בעלמא סגי.
א"ה - חיה נמי?

איתקש לפסולי המוקדשין.
עוף נמי איתקש לבהמה, דכתיב : "זאת תורת הבהמה והעוף?"
הא כתיב : (ויקרא יז, יג) "ושפך את דמו".
ומאי חזית דשדייה ליה על עוף, שדייה אחיה?
מסתברא, משום - דסליק מיניה.

(סימן נתנבל דם במליקה)

מיתבי :

השוחט ונתנבלה בידו, הנוחר, והמעקר - פטור מלכסות.
- ואי אמרת אין שחיטה לעוף מן התורה, נחירתו - זו היא שחיטתו. - ליבעי
כסוי?
מי סברת בעוף? - לא, בחיה.

ת"ש :

השוחט וצריך לדם - חייב לכסות. כיצד הוא עושה? או נוחרו או עוקרו. [כח
ע"א]

- מאי לאו, בעוף - דקא בעי ליה לדמיה ליניכא?!

לא, בחיה - דקא בעי ליה לדמיה ללכא.

ת"ש :

מלק בסכין - מטמא בגדים אבית הבליעה.

- ואי אמרת אין שחיטה לעוף מן התורה, נהי נמי דכי תבר ליה שדרה ומפרקת
הויא לה טרפה, תהני לה סכין לטהרה מידי נבלה?!

הוא דאמר כי האי תנא – דתניא, ר"א הקפר ברבי אומר: מה ת"ל: (דברים יב,
כב) "אך כאשר יאכל את הצבי וגו' " - וכי מה למדנו מצבי ואיל מעתה - הרי זה בא
ללמד ונמצא למד - מקיש צבי ואיל לפסולי המוקדשין: מה פסולי המוקדשין –
בשחיטה, אף צבי ואיל – בשחיטה. ועוף - אין לו שחיטה מדברי תורה, אלא מדברי
סופרים.

מאן תנא דפליג עליה דרבי אלעזר הקפר?

רבי היא. דתניא, רבי אומר: (דברים יב, כא) "וזבחת כאשר צויתך" - מלמד שנצטוה
משה על הושט ועל הקנה, ועל רוב אחד - בעוף, ועל רוב שנים – בבהמה.

אחד בעוף :

איתמר :

ר"נ אמר: או וושט או קנה.

רב אדא בר אהבה אמר: וושט, ולא קנה.

ר"נ אמר: או וושט או קנה – "אחד" קתני, אחד - כל דהו.

רב אדא בר אהבה אמר: וושט ולא קנה - מאי "אחד"? – מיוחד.

(סימן שחט חצאין גרגרת פגימה דחטאת העוף)

מיתיבי :

שחט את הוושט ואחר כך נשמטה הגרגרת – כשרה. נשמטה הגרגרת ואח"כ
שחט את הוושט – פסולה.

שחט את הוושט ונמצאת גרגרת שמוטה, ואינו יודע אם קודם שחיטה נשמטה
אם לאחר שחיטה נשמטה - זה היה מעשה, ואמרו : כל ספק בשחיטה – פסולה.

- ואילו שחיטה בגרגרת לא קתני!

משום דגרגרת עבידא לאישתמוטי.

ת"ש :

שחט שני חצאי סימנין, בעוף – פסולה, ואין צריך לומר – בבהמה.

ר' יהודה אומר : בעוף - עד שישחוט את הוושט ואת הורידין!

משום דושט סמוך לורידין.

ת"ש :

שחט חצי גרגרת ושהה כדי שחיטה אחרת וגמר, שחיטתו כשרה.

- מאי לאו – בעוף, ומאי "גמרה" - גמרה לגרגרת!

לא, בבהמה. ומאי "גמרה" - גמרה לשחיטה כולה.

ת"ש :

הרי שהיה חצי קנה פגום, והוסיף עליו כל שהוא וגמרו - שחיטתו כשרה.

- מאי לאו – בעוף, ומאי "גמרו" - גמרו לקנה!

לא, בבהמה. ומאי "גמר" - גמרו לוושט.

ת"ש :

כיצד מולקין חטאת העוף? - חותך שדרה ומפרקת, בלא רוב בשר, עד שמגיע

לוושט או לקנה. הגיע לוושט או לקנה - חותך סימן אחד ורוב בשר עמו. ובעולה

- שנים או רוב שנים.

- תיובתא דרב אדא בר אהבה תיובתא.

מאי הוי עלה?

"מאי הוי עלה" – כדקאמרת!

דלמא, שאני התם - דאיכא שדרה ומפרקת.

מאי?

ת"ש:

דההוא בר אווזא דהוה בי רבא. אתא כי ממסמס קועיה דמא. אמר רבא: היכי
נעביד? [כח ע"ב]

נשחטיה והדר נבדקיה - דלמא במקום נקב קשחית!

נבדקיה והדר נשחטיה - האמר רבה: וושט אין לו בדיקה מבחוץ, אלא
מבפנים!

אמר ליה רב יוסף בריה: נבדקיה לקנה, ונשחטיה לקנה ולכשריה, והדר לפכוה
לושט ולבדקיה.

אמר רבא: חכים יוסף ברי בטרפות - כר' יוחנן!

- אלמא: "אחד" דקאמר, או האי, או האי.

ר' יהודה אומר עד שישחוט:

אמר רב חסדא: לא א"ר יהודה אלא בעוף, הואיל וצולהו כולו כאחד. אבל בהמה -
כיון דמנתחה אבר אבר, לא צריך.

למימרא דטעמא דרבי יהודה משום דם הוא? והתנן: רבי יהודה אומר: עד שישחוט
את הוורידין!!

אימא: עד שינקב את הוורידין, ומאי "עד שישחוט" - עד שינקוב בשעת שחיטה.

תא שמע:

וורידין בשחיטה - דברי ר' יהודה!

אימא: וורידין - צריך לנקבן בשעת שחיטה - דברי רבי יהודה.

תא שמע:

אמרו לו לרבי יהודה: מאחר שלא הוזכרו וורידין אלא להוציא מהן דם, מה
לי בשחיטה, מה לי שלא בשחיטה.

- מכלל דרבי יהודה סבר בשחיטה!

הכי קאמרי לה: מה לי לנקבן בשעת שחיטה, מה לי לנקבן שלא בשעת שחיטה. והוא סבר: בשעת שחיטה - אתי דם דחיים, שלא בשעת שחיטה - לא אתי דם דקריר.

בעי ר' ירמיה: וורידין לרבי יהודה - שהה בהן, דרס בהן - מהו?

א"ל ההוא סבא: הכי אמר רבי אלעזר, ואמרי לה אמר ליה ההוא סבא לרבי אלעזר הכי אמר רבי יוחנן: מנקבן בקוץ - והן כשרין.

תניא כוותיה דרב חסדא: שחט שני חצאי סימנין בעוף - פסול, ואין צריך לומר בבהמה. רבי יהודה אומר: בעוף - עד שישחוט את הוושט ואת הוורידין.

חצי אחד בעוף וכו':

אתמר:

רב אמר: מחצה על מחצה - כרוב.

רב כהנא אמר: מחצה על מחצה - אינו כרוב.

רב אמר: מחצה על מחצה כרוב - הכי אמר ליה רחמנא למשה: לא תשייר רובא.

רב כהנא אמר: מחצה על מחצה אינו כרוב - הכי אמר ליה רחמנא למשה: שחוט רובא.

(סימן: חצי קטינא גרגרת פגימה)

תנן:

חצי אחד בעוף ואחד וחצי בבהמה - שחיטתו פסולה.

- אי אמרת מחצה על מחצה כרוב - אמאי פסול, הא עבד ליה רוב?!

מדרבנן, דלמא לא אתי למעבד פלגא.

א"ר קטינא: ת"ש:

חלקו לשנים והן שוין - שניהם טמאין, לפי שאי אפשר לצמצם.

- הא אפשר לצמצם - טהורין.

אמאי טהורין, זיל הכא - איכא רובא, זיל הכא - איכא רובא!!

אמר רב פפא: תרי רובי בחד מנא – ליכא.

ת"ש:

שחט חצי גרגרת, ושהה בה [כט ע"א] כדי שחיטה אחרת וגמרה - שחיטתו כשרה.

- ואי אמרת מחצה על מחצה כרוב, איטרפא לה!

מי סברת בבהמה? – לא, בעוף. ממה נפשך: אי מחצה על מחצה כרוב - הא עביד ליה רובא, אי מחצה על מחצה אינו כרוב - לא עבד ולא כלום.

ת"ש:

הרי שהיה חצי קנה פגום, והוסיף עליו כל שהוא וגמרו - שחיטתו כשרה.

- ואי אמרת מחצה על מחצה כרוב - טרפה הויא!

אמר רבא: שאני לענין טרפה, דבעינן רוב הנראה לעינים.

א"ל אביי: ולא כל דכן הוא: ומה טרפה - דבמשהו מיטרפא, היכא דבעינן רובא - בעינן רוב הנראה לעינים. שחיטה - דעד דאיכא רובא לא מיתכשרא, לא כ"ש דבעינן רוב הנראה לעינים?

אלא: דכולי עלמא מחצה על מחצה - אינו כרוב, וכי איתמר דרב ודרב כהנא - לענין פסח אתמר:

הרי שהיו ישראל מחצה טהורים ומחצה טמאים.

רב אמר: מחצה על מחצה – כרוב.

ורב כהנא אמר: מחצה על מחצה אינו כרוב.

והתם מ"ט דרב?

דכתיב: ([במדבר ט, י](#)) "איש איש כי יהיה טמא לנפש" - איש נדחה ואין ציבור נדחין.

רוב אחד בעוף:

תנינא חדא זימנא: רובו של אחד – כמוהו?

(הכש פשח - סימן)

אמר רב הושעיא: חדא – בחולין, וחדא – בקדשים.

וצריכא:

דאי אשמועינן חולין - התם הוא דסגי ליה ברובא משום דלאו לדם הוא צריך,
אבל קדשים - דלדם הוא צריך, אימא לא תיסגי ליה ברובא עד דאיכא כוליה.
ואי אשמועינן קדשים - משום דלדם הוא צריך, אבל חולין - דלדם לא צריך,
אימא בפלגא סגי ליה?

- קמ"ל.

הי בחולין, והי בקדשים?

אמר רב כהנא: מיסתברא: רישא – בחולין, וסיפא – בקדשים.

ממאי?

מדקתני: "השוחט" - ואי סלקא דעתך רישא בקדשים, המולק - מיבעי ליה.
אלא מאי - סיפא בקדשים? – "שחיטתו כשרה"? – "מליקתו כשרה" מיבעי ליה!
הא ל"ק: אידי דסליק מבהמה, תנא נמי "שחיטתו כשרה".
אלא רישא, מכדי על עוף קאי, אי ס"ד בקדשים – "המולק" מיבעי ליה!

רב שימי בר אשי אמר: רישא בחולין – מהכא: דקתני: "אחד בעוף" - ואי ס"ד
בקדשים, הא איכא עולת העוף דבעי שני סימנים!
אלא מאי, סיפא בקדשים – "רוב אחד בעוף" - הא איכא עולת העוף, דבעי שני
סימנים?!

מאי "רוב אחד" - רוב כל אחד ואחד.

ובדין הוא דליתני "רוב שנים" - כיון דאיכא חטאת דסגי ליה בחד - סימן מש"ה - לא
פסיקא ליה.

רב פפא אמר: רישא בחולין – מהכא:

דקתני, רבי יהודה אומר: עד שישחוט את הורידין. ופליגי רבנן עליה.

אי אמרת בשלמא בחולין – שפיר.

אלא אי אמרת בקדשים - אמאי פליגי רבנן עליה? - הוא עצמו לדם הוא צריך!

רב אשי אמר: סיפא בקדשים – מהכא:

דקתני, השוחט שני ראשין כאחד שחיטתו כשרה.

- "השוחט": דיעבד – אין, לכתחלה – לא.

- אי אמרת בשלמא בקדשים, היינו דלכתחלה לא, משום דתני רב יוסף: "תזבח" - שלא יהא שנים שוחטים זבח אחד. (ויקרא יט, ה) "תִּזְבְּחֶהוּ" - שלא יהא אחד שוחט שני זבחים. ואמר רב כהנא: "תזבחהו" – כתיב.

- אלא אי אמרת - בחולין, אפילו לכתחלה נמי!

ואף רשב"ל סבר: רישא בחולין, וסיפא: בקדשים. דאמר רשב"ל: מאחר ששנינו – "רובו של אחד כמוהו" - למה שנינו "רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה"?

לפי ששנינו: הביאו לו את התמיד, קרצו ומירק אחר שחיטתו על ידו. - יכול לא מירק יהא פסול? - לכך שנינו: רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה.

אמר מר: יכול לא מירק - יהא פסול? [כט ע"ב]

אם כן הויא ליה עבודה באחר, ותניא: כל עבודת יוה"כ, אינן כשרות אלא בו?

ה"ק: יכול יהא פסול מדרבנן, דס"ד אמינא - איכא פסול מדרבנן?

- לכך שנינו: רוב אחד בעוף, ורוב שנים בבהמה.

ומאחר דאפילו פסולא דרבנן – ליכא, למה לי למרק?

מצוה למרק.

אמר ר"ש בן לקיש משום לוי סבא: אינה לשחיטה אלא בסוף.

ורבי יוחנן אמר: ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף.

אמר רבא:

הכל מודים היכא דשחט סימן אחד עובד כוכבים וסימן אחד ישראל - שהיא פסולה, שהרי נעשה בה מעשה טרפה ביד עובד כוכבים.

בעולת העוף נמי - היכא דמליק סימן אחד למטה וסימן אחד למעלה - פסולה, שהרי עשה בה מעשה חטאת העוף למטה.

לא נחלקו אלא - כגון ששחט סימן אחד בחוץ וסימן אחד בפנים : למאן דאמר ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף - מיחייב ; למ"ד אינה לשחיטה אלא בסוף - לא מיחייב.

א"ל רבה בר שימי : מר לא אמר הכי. ומנו? - רב יוסף :

היכא דשחט סימן אחד בחוץ וסימן אחד בפנים - נמי פסול, שהרי עשה בה מעשה חטאת העוף בחוץ.

לא נחלקו אלא - כגון ששחט מיעוט סימנין בחוץ, וגמרו בפנים : למ"ד ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף - מיחייב ; למ"ד אינה לשחיטה אלא בסוף - לא מיחייב.

מתיב רבי זירא :

כל העסוקין בפרה מתחלה ועד סוף, מטמאין בגדים ופוסלין אותה במלאכה אחרת.

אירע בה פסול :

בשחיטתה - בין קודם פסולה בין לאחר פסולה, אינה מטמאה בגדים.

בהזאתה - קודם פסולה מטמאה בגדים, לאחר פסולה אינה מטמאה בגדים.

- ואי אמרת : ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, לפלוג נמי בשחיטתה : אירע בה פסול בשחיטה, קודם פסולה - מטמאה בגדים, לאחר פסולה - אינה מטמאה בגדים?

אמר רבא : נתקלקלה שחיטה קאמרת? שאני התם - דאגלאי מלתא למפרע דלאו שחיטה היא כלל.

אמר רבא : אי קשיא לי, הא קשיא לי :

למ"ד אינה לשחיטה אלא בסוף, לפלוג בהכשרה דפרה : כגון דשחטוה בתרי גברי, דגברא קמא - לא מטמאה, וגברא בתרא - מטמאה?

אמר רב יוסף :

תרי גברי בחד זיבחא קאמרת? בר מיניה דההוא.

דתנינא: (דברים יב, טו) "תזבח" - שלא יהו שנים שוחטין זבח אחד.

(ויקרא יט, ה) "תזבחהו" - שלא יהא אחד שוחט שני זבחים.

- ואמר רב כהנא: "תזבחהו" – כתיב.

א"ל אביי:

לאו אתמר עלה: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: זו דברי רבי אלעזר ברבי שמעון [לע"א] סתימתאה, אבל חכמים אומרים: ב' שוחטים זבח אחד? ולרבי אלעזר ברבי שמעון נמי, לפלוג כגון דשחט חד גברא בשני סודרים, דסודר קמא - לא מטמא, וסודר בתרא – מטמא?
אלא: בפסולא דפרה - קא מיירי, בהכשרה - לא קא מיירי.

מתיב רב אידי בר אבין:

ובמועד - לשמו פטור, שלא לשמו חייב.

- והוינן בה: טעמא דשלא לשמו, הא סתמא – פטור. ואמאי פטור - פסח בשאר ימות השנה שלמים הוא? - ש"מ פסח בשאר ימות השנה בעי עקירה. - ואמר ר' חייא בר גמדא, נזרקה מפי חבורה ואמרו: הכא במאי עסקינן, כגון שהיו בעלים טמאי מתים דנדחין לפסח שני. דסתמא - לשמו קאי, והאי - הוא דבעי עקירה, הא אחר - לא בעי עקירה.

אי אמרת בשלמא - ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, איפסיל ליה מתחלת שחיטה. אלא אי אמרת - אינה לשחיטה אלא בסוף, כיון דשחט ביה פורתא, אידחי ליה מפסח, אידך כי קא שחיט - שלמים קא שחיט?!

אמר ליה אביי:

נהי דאידחי ליה מפסח, מדמי פסח מי אידחי?

וכי תימא בעי העמדה והערכה? – והתנן: שחט בה שנים או רוב שנים, ועדיין היא מפרכסת, הרי היא כחיה לכל דבריה.

אמר רב יהודה אמר רב: השוחט בשנים ושלושה מקומות - שחיטתו כשרה.

כי אמריתה קמיה דשמואל, אמר לי: בעינן שחיטה מפורעת – וליכא.

ואף ר"ש בן לקיש סבר - בעינן שחיטה מפורעת. דא"ר שמעון בן לקיש: מנין לשחיטה שהיא מפורעת, שנאמר: (ירמיהו ט, ז) "חץ שחוט לשונם, מרמה דבר".

מתיב רבי אלעזר:

ב' אוחזין בסכין ושוחטין, אפילו אחד מלמעלה ואחד מלמטה, שחיטתו כשרה.

- אמאי, והא ליכא שחיטה מפורעת?

אמר ליה ר' ירמיה: משנתינו בסכין אחד, ושני בני אדם.

אמר ליה רבי אבא:

אי הכי, היינו דתני עלה: אין חוששין שמא יטרפו זה על זה?

אי אמרת בשלמא - בשתי סכינין ושני בני אדם, שפיר: מהו דתימא ליחוש דלמא סמכי אהדדי, והאי לא אתי למעבד רובא והאי לא אתי למעבד רובא, קא משמע לן דאין חוששין.

אלא אי אמרת - בסכין אחת ושני בני אדם, האי - אין חוששין שמא יטרפו זה על זה? - שמא ידרוסו זה על זה מיבעי ליה!

אמר ליה רבי אבין: תני - אין חוששין [לע"ב] שמא ידרוסו זה על זה.

מתיב רבי אבין:

שחט את הוושט למטה ואת הקנה למעלה, או את הוושט למעלה ואת הקנה למטה - שחיטתו כשרה.

- אמאי, והא ליכא שחיטה מפורעת?

הוא מותיב לה והוא מפרק לה: בשחיטה העשויה כקולמוס.

ההוא תורא דאישחט בשנים ושלשה מקומות. על רב יצחק בר שמואל בר מרתא, שקל משופרי שופרי.

א"ל רבי זירא: למדתנו רבינו, משנתינו - בשני סכינין וב' בני אדם.

אמר רב יהודה אמר רב: החליד את הסכין בין סימן לסימן ופסקו - פסולה. תחת העור - כשרה.

מאי קמ"ל? תנינא : או שהחליד את הסכין תחת השני ופסקו - רבי ישבב אומר : נבלה,
ר"ע אומר : טרפה!!

אי ממתני' - ה"א ה"מ מלמטה למעלה, דלא קעביד כדרך שחיטה. אבל מלמעלה
למטה דקעביד כדרך שחיטה - אימא שפיר דמי? - קמ"ל.

תחת העור – כשרה.

בי רב אמרי : תחת העור - איני יודע.

איבעיא להו : לבי רב דאמרי תחת העור איני יודע - תחת מטלית מהו? תחת צמר
מסובך מהו?

תיקו.

בעי רב פפא : החליד במיעוט סימנים מהו?

תיקו.

מתני' :

השוחט ב' ראשין כאחד - שחיטתו כשרה.

שנים או חזין בסכין ושוחטים, אפילו אחד למעלה ואחד למטה - שחיטתו כשרה.

התיז את הראש בבת אחת – פסולה.

היה שוחט והתיז את הראש בבת אחת, אם יש בסכין מלא צואר – כשרה.

היה שוחט והתיז ב' ראשין בבת אחת, אם יש בסכין מלא צואר אחד – כשרה.

בד"א - בזמן שהוליד ולא הביא או הביא ולא הוליד, אבל אם הוליד והביא, אפי' כל
שהוא אפי' באיזמל – כשרה.

גמ' :

מה"מ?

אמר שמואל : דאמר קרא (ירמיהו ט, ז) "חץ שחוט לשונם, מרמה דבר".

תנא דבי רבי ישמעאל: "ושחט" - אין ושחט אלא ומשך. וכן הוא אומר: (מלכים א' י, טז) "זהב שחוט". ואומר: "חץ שחוט לשונם מרמה דבר".

מאי "ואומר"?

וכי תימא "זהב שחוט" - שנטווה כחוט הוא, ת"ש "חץ שחוט לשונם".

רבא הוה בדיק ליה גירא לר' יונה בר תחליפא, ושחט בה עופא בהדי דפרח.

ודלמא עביד חלדה?

חזינן [לא ע"א] גידפי דמיפרמי.

והא בעי כסוי? - וכי תימא דמכסו ליה, והאמר רבי זירא אמר רב: השוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה, שנאמר (ויקרא יז, יג) "וכסוהו בעפר" - "עפר" לא נאמר, אלא "בעפר" - מלמד שהשוחט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה?

דמזמין ליה לעפר דכולה פתקא.

היה שוחט והתיז [וכו'] :

אמר רבי זירא: מלא צואר, וחוץ לצואר.

איבעיא להו: מלא צואר וחוץ לצואר - כמלא צואר, דהווי לה תרי צוארי, או דלמא מלא צואר וחוץ לצואר - משהו?

תא שמע:

היה שוחט והתיז שני ראשין בבת אחת, אם יש לסכין מלא צואר אחד - כשר.

מאי "מלא צואר אחד"? - אילימא מלא צואר אחד ותו לא, השתא בבהמה אחת בעינן מלא צואר וחוץ לצואר, בשתי בהמות סגי להו כמלא צואר אחד?

אלא פשיטא - מלא צואר, חוץ לשני צוארין.

ש"מ - מלא צואר חוץ לצואר - ש"מ.

בד"א בזמן שהוליד ולא הביא וכו' :

אמר רב מנשה: באיזמל שאין לו קרנים.

אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב מנשה: מחטא מאי?

אמר ליה : מחטא מבזע בזע.

מחטא דאושכפי מאי?

אמר ליה : תנינא : אפילו כל שהוא. - מאי לאו, מחטא דאושכפי!

לא, איזמל.

איזמל בהדיא קתני לה?

פרושי קא מפרש : מאי "כל שהו" – איזמל.

ה"נ מסתברא, דאי ס"ד מחטא דאושכפי, השתא מחטא דאושכפי – שריא, איזמל – מיבעיא?

איזמל אצטריכא ליה. ס"ד אמינא - ליגזר איזמל שאין לו קרנים אטו איזמל שיש לו קרנים, קא משמע לן.

מתני' :

נפלה סכין ושחטה, אע"פ ששחטה כדרכה – פסולה, שנאמר : (דברים כז, ז) "וזבחת ואכלת" - מה שאתה זובח אתה אוכל.

גמ' :

טעמא דנפלה, הא הפילה הוא – כשרה, ואע"ג דלא מיכוין.

מאן תנא דלא בעינן כוונה לשחיטה?

אמר רבא : ר' נתן היא.

דתני אושעיא זעירא דמן חבריא : זרק סכין לנועצה בכותל, והלכה ושחטה כדרכה - ר' נתן מכשיר, וחכמים – פוסלים.

הוא תני לה והוא אמר לה : הלכה כר' נתן.

והא אמרה רבא חדא זימנא? – דתנן : וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן, שחיטתן כשרה. – ואמרינן : מאן תנא דלא בעי כוונה לשחיטה? - ואמר רבא : רבי נתן היא!

צריכא : דאי אשמועינן התם - משום דקא מיכוין לשום חתיכה בעולם, אבל הכא -
דלא קא מיכוין, אימא לא. ואי אשמעינן הכא - משום דקאתי מכח בן דעת, אבל התם
- דלא קאתי מכח בן דעת, אימא לא – צריכא.

אתמר :

נדה שנאנסה וטבלה - אמר רב יהודה אמר רב : טהורה לביתה, ואסורה לאכול
בתרומה.

ור' יוחנן אמר : אף לביתה - לא טהרה.

א"ל רבא לר"נ : לרב דאמר טהורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה - עון כרת הותרה,
איסור מיתה מיבעיא?

אמר ליה : בעלה - חולין הוא, וחולין לא בעי כוונה.

ומנא תימרא? - דתנן :

גל שנתלש ובו ארבעים סאה, ונפל על האדם ועל הכלים – טהורין.

- מאי לאו, אדם - דומיא דכלים : מה כלים דלא מיכווני, אף אדם נמי לא בעי
כוונה!

ממאי? - דלמא ביושב ומצפה עסקינן, אימתי יתלש הגל, [לא ע"ב] וכלים דומיא
דאדם : מה אדם - דבעינן כוונה, אף כלים נמי - דקא מכוין להו אדם.

וכי תימא : ביושב ומצפה, מאי למימרא?

מהו דתימא : ליגזר משום חרדלית של גשמים. אי נמי : ליגזר ראשין אטו כיפין. קמ"ל
- דלא גזרינן.

ומנא תימרא דלא מטבלינן בכיפין? – דתנן : מטבילין בראשין, ואין מטבילין בכיפין -
שאין מטבילין באויר.

אלא, חולין דלא בעי כוונה - מיהא מנלן?

דתנן :

פירות שנפלו לתוך אמת המים ופשט מי שידיו טמאות ונטלן - ידיו טהורות,
ופירות - אינן "בכי יותן".

ואם בשביל שיודחו, ידיו – טהורות, ופירות - בכי יותן.

איתיביה רבא לרב נחמן :

טבל לחולין והוחזק לחולין - אסור למעשר.

- הוחזק אין, לא הוחזק – לא!

הכי קאמר : אע"פ שהוחזק לחולין, אסור למעשר.

איתיביה :

טבל ולא הוחזק - כאילו לא טבל.

- מאי לאו, כאילו לא טבל כלל!

לא, כאילו לא טבל למעשר, אבל טבל לחולין.

הוא סבר דיחויי קא מדחי ליה. נפק דק ואשכח – דתניא :

טבל ולא הוחזק - מותר לחולין ואסור למעשר.

אמר ליה אביי לרב יוסף : לימא תיהוי תיובתא דרבי יוחנן מהא?

א"ל : רבי יוחנן, הוא דאמר כרבי יונתן בן יוסף. דתניא :

רבי יונתן בן יוסף אומר : (ויקרא יג, נח) "וכובס" - מה ת"ל "שנית"?

מקיש תכבוסת שניה לתכבוסת ראשונה : מה תכבוסת ראשונה – לדעת, אף תכבוסת שניה – לדעת.

אי, מה להלן בעינן דעת כהן, אף כאן בעינן דעת כהן?

ת"ל : (ויקרא יג, נח) "וטהר" - מכל מקום.

מתקיף לה רב שימי בר אשי :

ומי אמר רבי יוחנן הכי? והאמר רבי יוחנן : הלכה כסתם משנה, ותנן :

נפלה סכין ושחטה, אע"פ ששחטה כדרכה – פסולה.

- והוינן בה : טעמא דנפלה, הא הפילה הוא – כשרה, ואע"ג דלא מיכוין.

ואמרינן : מאן תנא דלא בעי כוונה לשחיטה? - אמר רבא : רבי נתן היא.

בשחיטה - אפילו רבי יונתן בן יוסף, מדגלי רחמנא - מתעסק בקדשים פסול, מכלל דחולין - לא בעינן כוונה.

ורבנן: נהי דלא בעינן כוונה לזביחה, לחתיכה בעינן.

אמר רבא: בהא זכנהו רבי נתן לרבנן. מי כתיב "וחתכת"? (דברים יב, כא) "וזבחת" – כתיב. אי בעינן כוונה לחתיכה - אפילו לזביחה נמי ליבעי. אי לא בעינן כוונה לזביחה - לחתיכה נמי לא ליבעי!

היכי דמי - נדה שנאנסה וטבלה?

אילימא דאנסה חבירתה ואטבלה, כוונה דחברתה כוונה מעלייתא היא! ועוד - בתרומה נמי אכלה! דתנן:

החרשת והשוטה והסומא ושטרפה דעתה, אם יש להן פקחות מתקנות אותן - אוכלות בתרומה!

א"ר פפא:

לר' נתן - שנפלה מן הגשר;

ולרבנן - שירדה להקר.

אמר רבא:

שחט פרה ושחט בהמה אחרת עמה: לדברי הכל פסולה. [לב ע"א]

נשחטה בהמה אחרת עמה: לרבי נתן - פרה פסולה, בהמה כשרה. לרבנן - פרה כשרה, בהמה פסולה.

פשיטא?

נשחטה בהמה אחרת - לרבי נתן, איצטריכא ליה. סד"א: (במדבר יט, ג) "ושחט אותה" אמר רחמנא, ולא אותה וחבירתה. והיכי דמי? - כגון ששחט שתי פרות בהדי הדדי. אבל - בהמה דחולין, אימא לא? - קמ"ל.

חתך דלעת עמה - דברי הכל פסולה.

נחתכה דלעת עמה - דברי הכל כשרה.

מתני' :

נפלה סכין והגביהה, נפלו כליו והגביהה, השחיז את הסכין ועף, בא חבירו ושחט - אם
שהה כדי שחיטה – פסולה.

רבי שמעון אומר : אם שהה כדי ביקור.

גמ' :

מאי - כדי שחיטה?

אמר רב : כדי שחיטת בהמה אחרת.

אמרי ליה רב כהנא ורב אסי לרב : כדי שחיטת בהמה לבהמה ועוף לעוף, או דלמא אף
בהמה לעוף?

אמר להו : לא הוה בדיחנא ביה בחביבי דאישייליה.

אתמר :

אמר רב : כדי שחיטת בהמה לבהמה, ועוף לעוף.

ושמואל אמר : אפילו בהמה לעוף.

וכן כי אתא רבין אמר רבי יוחנן : אפילו בהמה לעוף.

רבי חנניא אמר : כדי שיביא בהמה אחרת וישחוט.

יביא - אפילו מעלמא? נתת דבריך לשיעורין!

אמר רב פפא : עומדת להטיל - איכא בינייהו.

אמרי במערבא משמיה דרבי יוסי ברבי חנינא : כדי שיגביהנה, וירביצנה, וישחוט -
דקה לדקה וגסה לגסה.

אמר רבא : השוחט בסכין רעה, אפילו כל היום כולו – כשרה.

בעי רבא : שהיות - מהו שיצטרפו?

ותפשוט לה מדידיה?

התם - בדלא שהה.

בעי רב הונא בריה דרב נתן : שהה במיעוט סימנים – מהו?
תיקו.

ר"ש אומר : אם שהה [כדי ביקור] :

מאי - כדי ביקור?

אמר רבי יוחנן : כדי ביקרו של חכם.

אם כן - נתת דבריך לשיעורין?!

אלא : כדי ביקור טבח חכם.

מתני' :

שחט את הוושט ופסק את הגרגרת, או פסק את הגרגרת ואח"כ שחט את הוושט, או
שחט אחד מהן והמתין לה עד שמתה, או שהחליד את הסכין תחת השני ופסקו –

רבי ישבב אומר : נבלה ;

ר"ע אומר : טרפה.

כלל אמר רבי ישבב משום רבי יהושע : כל שנפסלה בשחיטתה – נבלה ; כל ששחיטתה
כראוי ודבר אחר גרם לה ליפסל – טרפה.

והודה לו רבי עקיבא !

גמ' :

שחט את הוושט וכו' והודה לו רבי עקיבא :

ורמינהי :

אלו טרפות בבהמה : [לב ע"ב] נקובת הוושט, ופסוקת הגרגרת?!

אמר רבא :

לא קשיא. כאן - ששחט ולבסוף פסק, כאן - שפסק ולבסוף שחט.

שחט ולבסוף פסק - נפסלת בשחיטה היא. פסק ולבסוף שחט - כי דבר אחר גרם לה ליפסל דמיה.

איתיביה רב אחא בר הונא לרבא :

שחט את הוושט ופסק את הגרגרת, פסק את הגרגרת ואחר כך שחט את הוושט – נבלה!

אימא : וכבר שחט את הוושט מעיקרא.

אמר ליה : שתי תשובות בדבר : חדא - דהיינו קמייתא, ועוד - הא תנן : ואח"כ!

אלא אמר רבא : אלו אסורות קתני, ויש מהן נבלות ויש מהן טרפות.

וליחשוב נמי דחזקיה, דאמר חזקיה : עשאה גיסטרא – נבלה. וליחשוב נמי דרבי אלעזר, דאמר רבי אלעזר : נטלה ירך וחלל שלה – נבלה?
כי קתני נבלה - דלא מטמאה מחיים, אבל נבלה דמטמאה מחיים - לא קתני.

רבי שמעון בן לקיש אמר :

כאן - ששחט במקום חתך, כאן - ששחט שלא במקום חתך.

שחט במקום חתך - נפסלה בשחיטה היא, שלא במקום חתך - כי דבר אחר גרם לה ליפסל דמיה.

ומי אמר רבי שמעון בן לקיש הכי? והאמר רבי שמעון בן לקיש : שחט את הקנה ואח"כ ניקבה הריאה – כשרה. - אלמא כמאן דמנחא בדיקולא דמיה. הכא נמי - כמאן דמנחא בדיקולא דמיה!

אלא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן :

לא קשיא. כאן - קודם חזרה, כאן - לאחר חזרה. ומשנה - לא זזה ממקומה.

גופא : אמר רבי שמעון בן לקיש : שחט את הקנה ואח"כ ניקבה הריאה – כשרה.

אמר רבא : לא אמר רבי שמעון בן לקיש אלא בריאה - הואיל וחיי ריאה תלויה בקנה, אבל בבני מעיים – לא.

מתקיף לה רבי זירא: מאחר שנולדו בה סימני טרפה – התרת, מה לי בריאה, מה לי בבני מעיים!

והדר ביה רבי זירא –

דבעי רבי זירא: ניקבו בני מעיים בין סימן לסימן, מהו? - מי מצטרף סימן ראשון לסימן שני לטהרה מידי נבלה, או לא?

ואמרינן: לאו היינו דבעי אילפא: הוציא עובר את ידו בין סימן לסימן, מהו? [לג ע"א]

מי מצטרף סימן ראשון לסימן שני לטהרה מידי נבלה, או לא?

- עד כאן לא איבעיא לן, אלא לטהרה מידי נבלה, אבל באכילה -אסורה!

א"ל רב אחא בר רב לרבינא: דלמא לעולם - לא הדר ביה, ור' זירא לדבריו דרבא קאמר, וליה לא סבירא ליה.

אמר רב אחא בר יעקב:

שמע מינה מדר' שמעון בן לקיש - מזמנין ישראל על בני מעיים, ואין מזמנין עובדי כוכבים על בני מעיים.

מאי טעמא?

ישראל דבשחיטה תליא מילתא, כיון דאיכא שחיטה מעלייתא - אישתרי להו; עובדי כוכבים דבנחירה סגי להו ובמיתה תליא מילתא - הני כאבר מן החי דמו.

אמר רב פפא: הוה יתיבנא קמיה דרב אחא בר יעקב, ובעי דאימא ליה: מי איכא מידי דלישראל שרי ולעובד כוכבים אסור? - ולא אמרי ליה, דאמינא: הא טעמא קאמר.

תניא דלא כרב אחא בר יעקב:

הרוצה לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה - חותך כזית בשר מבית השחיטה, ומולחו יפה ומדיחו יפה יפה וממתין לה עד שתצא נפשה – ואוכלו. אחד עובד כוכבים ואחד ישראל - מותרין בו.

מסייע ליה לרב אידי בר אבין. דאמר רב אידי בר אבין אמר ר' יצחק בר אשיאן:

הרוצה שיבריא, חותך כזית בשר מבית שחיטתה של בהמה, ומולחו יפה יפה ומדיחו יפה יפה וממתין לה עד שתצא נפשה. אחד עובד כוכבים ואחד ישראל - מותרין בו.

מתני' :

השוחט בהמה חיה ועוף ולא יצא מהן דם - כשרים ונאכלין בידים מסואבות, לפי שלא הוכשרו בדם.

ר' שמעון אומר : הוכשרו בשחיטה.

גמ' :

טעמא דלא יצא מהן דם, הא יצא מהן דם - אין נאכלים בידים מסואבות.

— אמאי? ידים שניות הן, ואין שני עושה שלישי בחולין?!

וממאי דבחולין עסקינן?

דקתני : "חיה". דאילו קדשים, חיה בקדשים מי איכא!

ותו : אי בקדשים, כי לא יצא מהן דם כשרה? - הוא עצמו לדם הוא צריך!

ותו : אי בקדשים, כי יצא מהן דם מי מכשיר? - והאמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן : מנין לדם קדשים שאינו מכשיר? — שנאמר (דברים יב, טז) "על הארץ תשפכנו כמים" : דם שנשפך כמים - מכשיר, שאינו נשפך כמים - אינו מכשיר!

ותו : אי בקדשים, כי לא יצא מהם דם לא מתכשרי? - ליתכשרי בחיבת הקדש, דקיי"ל חיבת הקדש מכשרתן?!

א"ר נחמן אמר רבה בר אבוא : הכא בחולין שלקחון בכסף מעשר עסקינן, ודלא כר"מ. דתנן : **[לג ע"ב]**

כל הטעון ביאת מים מדברי סופרים - מטמא את הקדש, ופוסל את התרומה, ומותר בחולין ובמעשר - דברי ר"מ.

וחכמים - אוסרים במעשר.

מתקיף לה רב שימי בר אשי :

ממאי? דלמא עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי מאיר - אלא באכילת מעשר, אבל בנגיעה דמעשר ואכילה דחולין - לא פליגי.

והא נגיעה היא, מדקתני "נאכלין בידים מסואבות" - מי לא עסקינן דקא ספי ליה חבריה!

אלא, אמר רב פפא: הכא בידיה תחלות עסקינן, ורבי שמעון בן אלעזר היא. דתניא:
אין ידים תחלות לחולין.

רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר: ידים תחלות לחולין, ושניות
לתרומה.

תחלות לחולין – אין, לתרומה – לא?

הכי קאמר: תחלות – אף לחולין, שניות – לתרומה אין, לחולין לא.

ומי איכא ידים תחלות?

אין, דתניא:

הכניס ידיו לבית המנוגע, ידיו תחלות – דברי רבי עקיבא.

וחכמים אומרים: ידיו שניות.

דכולי עלמא – ביאה במקצת לא שמה ביאה. והכא – בגזירה ידיו אטו גופו קא מיפלגי.
מר סבר: ידיו כגופו שוינהו רבנן, ומר סבר: ידים כידיה דעלמא שוינהו רבנן.

ולוקמה כרבי עקיבא, דאמר ידיו תחלות הויין?

דלמא כי קאמר רבי עקיבא, הני מילי בתרומה וקדשים דחמירי, אבל לחולין – שניות
הויין.

וליהויין נמי שניות, דהא שמעינן ליה לר"ע דאמר: שני עושה שלישי בחולין. דתנן:

בו ביום דרש רבי עקיבא (ויקרא יא, לג) "וכל כלי חרש וגו' יטמא": "טמא" –
לא נאמר, אלא "יטמא" – לטמא אחרים. לימד על ככר שני, שהוא עושה שלישי
בחולין?

דלמא, הני מילי בטומאה דאורייתא, אבל בדרבנן – לא.

אמר ר"א א"ר הושעיא: הכא – בחולין שנעשו על טהרת הקדש עסקינן, ודלא כרבי
יהושע. דתניא:

רבי אליעזר אומר: האוכל אוכל ראשון – ראשון, שני – שני, שלישי – שלישי.

רבי יהושע אומר: האוכל אוכל ראשון ושני – שני. שלישי – שני לקדש, ואין
שני לתרומה. בחולין שנעשו על טהרת תרומה.

על טהרת תרומה – אין, על טהרת הקדש – לא. קסבר : חולין שנעשו על טהרת הקדש - לית בהו שלישי.

ולוקמה [לד ע"א] בחולין שנעשו על טהרת תרומה, ורבי יהושע?

לא ס"ד, דקתני : "בשר". דאי בתרומה, בשר מי איכא?

אלא מאי בקדשים? – "חיה" בקדשים מי איכא?

בשר בבשר – מיחלף, בשר בפירי - לא מיחלף.

אמר עולא :

חבריא אמרין - בחולין שנעשו על טהרת הקדש, ודלא כרבי יהושע.

ואנא אמינא - רבי יהושע היא. ולא מיבעיא קאמר. לא מיבעיא חולין שנעשו על טהרת קדש - דחמירי דאית בהו שלישי, אלא אפילו חולין שנעשו על טהרת תרומה - נמי אית בהו שלישי.

מאן חבריא?

רבה בר בר חנה היא. דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן : מאי אהדרי רבי אליעזר ורבי יהושע להדדי?

אמר לו ר"א לרבי יהושע : מצינו אוכל חמור מן האוכל. דאילו נבלת עוף טהור - בחוץ לא מטמא, ואילו אוכלה - מטמא בגדים אבית הבליעה. ואנו, היאך לא נעשה אוכל כמאכל?

ורבי יהושע : מנבלת עוף טהור לא גמרינן, דחידוש הוא. אלא : מצינו שהמאכל חמור מן האוכל. דאילו מאכל – בכביצה, ואוכל - עד דאכיל כחצי פרס. ואנו, היאך נעשה אוכל כמאכל!

ור"א : טומאה משיעורין, לא גמרינן. ועוד : לדברך שאתה אומר על ראשון שני - יפה אתה אומר. שני שני – למה?

אמר לו : מצינו שהשני עושה שני, ע"י משקין.

אמר לו : והא משקין נמי תחלה הוו, דתנן : כל הפוסל בתרומה, מטמא משקין להיות תחלה, חוץ מטבול יום. – ועוד : שלישי שני – למה?

אמר לו : אף אני לא אמרתי אלא בתרומה, שטהרתה [לד ע"ב] טומאה היא אצל הקדש.

אמר רבי זירא א"ר אסי א"ר יוחנן א"ר ינאי : האוכל שלישי של חולין שנעשו על טהרת הקדש, נעשה גופו שני לקדש.

איתיביה רבי זירא לרבי אסי :

שלישי - שני לקדש, ואין שני לתרומה. בחולין שנעשו על טהרת תרומה.

- על טהרת תרומה - אין, על טהרת הקדש - לא!

אמר ליה : לא מיבעיא קאמר.

והא - אף אני לא אמרתי אלא בתרומה - קאמר?

אמוראי נינהו ואליבא דרבי יוחנן.

אמר עולא : האוכל שלישי של חולין שנעשו על טהרת תרומה, נפסל גופו מלאכול בתרומה.

מאי קמ"ל? תנינא :

שלישי - שני לקדש, ואין שני לתרומה. בחולין שנעשו על טהרת תרומה.

- שני הוא דלא הוי, הא שלישי - הוי!?

אי מההיא, הוה אמינא - לא שני הוי ולא שלישי הוי, ואידי דאמר שני בקדש, אמר נמי אין שני בתרומה - קמ"ל.

איתיביה רב המנונא לעולא :

הראשון שבחולין - טמא ומטמא. והשני - פוסל ואינו מטמא. והשלישי - נאכל בנזיד הדמע.

- ואי אמרת נפסל גופו מלאכול בתרומה, ספינן ליה מידי דפסיל ליה לגופיה!?

אמר ליה : הנח לנזיד הדמע - [לה ע"א] דליכא כזית בכדי אכילת פרס.

א"ר יונתן אמר רבי : האוכל שלישי של תרומה עצמה, אסור - לאכול, ומותר - ליגע.

ואיצטריך דעולא, ואיצטריך דרבי יונתן :

דאי מדעולא - הוה אמינא הני מילי בחולין שנעשו על טהרת תרומה, אבל תרומה בנגיעה נמי אסור - איצטריך דרבי יונתן.

ואי מדרבי יונתן - הוה אמינא הני מילי תרומה, אבל חולין באכילה נמי שרי - צריכי.

יְתִיב רַב יִצְחָק בַּר שְׁמוּאֵל בַּר מֵרְתָא קָמִיָּה דר"נ ויְתִיב וקאמר :

האוכל שלישי של חולין שנעשו על טהרת הקדש - טהור לאכול בקדש, שאין
לך דבר שעושה רביעי בקדש אלא קדש מקודש בלבד.

מתיב רמי בר חמא :

שלישי - שני לקדש, ואין שני – לתרומה. בחולין שנעשו על טהרת תרומה.

- אמאי? הא לאו קדש מקודש הוא?!

א"ל: הנח לתרומה - שטהרתה טומאה היא אצל הקדש. ומנא תימרא? – דתנן: בגדי
עם הארץ - מדרס לפרושין. בגדי פרושין - מדרס לאוכלי תרומה. בגדי אוכלי תרומה
- מדרס לקדש.

אמר רבא: מדרסות קאמרת? - שאני מדרסות [לה ע"ב] שמא תשב עליהן אשתו נדה.
אבל בפירי - לא אמרינן.

ורבי יצחק - בפירי נמי אמר.

מתיב רבי ירמיה מדיפתי :

ומי אמרינן בפירי? והתנן :

אם אמר הפרשתי לתוכה רביעית קדש – נאמן.

- ולא קא מטמא ליה תרומה לקדש. ואי אמרת - טהרתה טומאה היא אצל
הקדש, תטמא תרומה לקדש!

א"ל: טומאה בחבורין קאמרת, טומאה בחבורין שאני - דמגו דמהימן אקדש, מהימן
נמי אתרומה.

מתיב רב הונא בר נתן: השני שבחולין - מטמא משקה חולין, ופוסל אוכלי תרומה.
והשלישי - מטמא משקה קדש, ופוסל אוכלי קדש. בחולין שנעשו על טהרת הקדש!

תנאי היא: דתניא –

חולין שנעשו על טהרת קדש - הרי הן כחולין.

ר"א ברבי צדוק אומר: הרי הן כתרומה - לטמא שנים ולפסול אחד.

ר"ש אומר: הוכשרו בשחיטה :

אמר רב אסי: אומר היה ר"ש - שחיטתו מכשרת, ולא דם.

לימא מסייע ליה, ר"ש אומר: הוכשרו בשחיטה. - מאי לאו, בשחיטה ולא בדם.
לא, אף בשחיטה.

ת"ש: אמר להן ר"ש: וכי הדם מכשיר, והלא שחיטה מכשרת!

ה"ק להן: וכי דם בלבד מכשיר, אף שחיטה נמי מכשרת.

ת"ש:

ר"ש אומר: דם המת אינו מכשיר.

- מאי לאו, הא דם שחיטה – מכשיר!

לא, הא דם חללים – מכשיר.

אבל דם שחיטה - מאי? לא מכשיר? לישמענין דם שחיטה, וכ"ש דם המת?!

דם המת איצטריכא ליה. ס"ד אמינא: מה לי קטליה איהו, מה לי קטליה מלאך המות
- קמ"ל.

ת"ש:

ר"ש אומר: דם מגפתו אינו מכשיר.

- מאי לאו, הא דם שחיטה – מכשיר!

לא, הא דם חללים – מכשיר.

אבל דם שחיטה – מאי? לא מכשיר? - לישמענין דם שחיטה, וכ"ש דם מגפתו?!

דם מגפתו איצטריכא ליה. ס"ד אמינא: מה לי קטליה כולה, מה לי קטליה פלגא.

ומאי שנא דם חללים דמכשיר?

דכתיב: (במדבר כג, כד) "ודם חללים ישתה".

דם שחיטה נמי כתיב: (דברים יב, טז) "על הארץ תשפכנו כמים"?

ההוא - למישרי דמן דפסולי המוקדשין בהנאה הוא דאתא, [לו ע"א] - ס"ד אמינא:
הואיל ואסירי בגיזה ועבודה, דמן לבעי קבורה - קמשמע לן.

תנא דבי רבי ישמעאל: (במדבר כג, כד) "ודם חללים ישתה" - פרט לדם קילוח, שאינו
מכשיר את הזרעים.

ת"ר :

השוחט והתיז דם על הדלעת :

רבי אומר : הוכשר.

רבי חייא אומר : תולין.

א"ר אושעיא : מאחר שרבי אומר הוכשר ור' חייא אומר תולין - אנו על מי נסמוך? -
באו ונסמוך על דברי ר"ש, שהיה ר"ש אומר : שחיטה מכשרת, ולא דם.

אמר רב פפא :

הכל מודים היכא דאיתיה לדם מתחלה ועד סוף, כולי עלמא לא פליגי -
דמכשיר.

כי פליגי - בנתקנה הדם בין סימן לסימן.

רבי סבר : ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, והאי דם שחיטה הוא.

רבי חייא סבר : אינה לשחיטה אלא בסוף, והאי דם מכה הוא.

ומאי : "תולין"? - תולין הדבר עד גמר שחיטה. אי איתיה לדם בסוף שחיטה -
מכשיר, ואי לא - לא מכשיר.

ומאי : "באו ונסמוך על דברי ר"ש"? - לר"ש לא מכשיר. לרבי חייא מכשיר.
בנתקנה מיהו אשוו להדדי - מר לא מכשיר ומר לא מכשיר. הוה ליה רבי - חד,
ואין דבריו של אחד במקום שנים.

רב אשי אמר :

"תולין" - לעולם משמע.

ונתקנה לר' חייא ספוקי מספקא ליה : אי ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף, או
אינה לשחיטה אלא בסוף.

ומאי : "תולין" - לא אוכלין ולא שורפין.

ומאי : "באו ונסמוך על דברי ר"ש"? - לר"ש לא מכשיר. לרבי חייא ספיקא.
לענין שריפה מיהו שוו להדדי - מר לא שרפיה ומר לא שרפיה. הוה ליה רבי -
חד, ואין דבריו של אחד במקום שנים.

והכי קאמר : כגון זאת - תולין, לא אוכלין ולא שורפין.

בעי ר"ש בן לקיש :

צריד של מנחות - מונין בו ראשון ושני, או אין מונין בו ראשון ושני?

כי מהניא חבת הקדש - לאפסולי גופיה, למימנא ביה ראשון ושני – לא, או דלמא - לא שנא?

א"ר אלעזר : ת"ש : (ויקרא יא, לד) "מכל האוכל אשר יאכל וגו' " - אוכל הבא במים - הוכשר, אוכל שאינו בא במים - לא הוכשר!

אטו רבי שמעון בן לקיש - לית ליה : אוכל הבא במים? - רבי שמעון בן לקיש הכי קמיבעיא ליה : חבת הקדש - כאוכל הבא במים דמי, או לא!

רבי אלעזר נמי מיתורי קראי קאמר : מכדי כתיב (ויקרא יא, לח) "וכי יותן מים על זרע", "מכל האוכל אשר יאכל" - למה לי? [לו ע"ב] - לאו למעוטי חיבת הקדש?!

לא. חד - בטומאת מת, וחד - בטומאת שרץ.

וצריכי :

דאי אשמעינן טומאת מת, התם הוא דבעי הכשר - משום דלא מטמא בכעדשה, אבל שרץ דמטמא בכעדשה - אימא לא ליבעי הכשר.

ואי אשמעינן שרץ, משום דלא מטמא טומאת שבעה, אבל מת דמטמא טומאת שבעה - אימא לא ליבעי הכשר.

צריכא.

מתיב רב יוסף :

רבי שמעון אומר : הוכשרו בשחיטה.

– הוכשרו, ואפילו למימני בהו ראשון ושני? – אמאי? והא לאו אוכל הבא במים הוא?!

א"ל אביי : עשאוהו כהכשר מים – מדרבנן.

אמר רבי זירא : ת"ש :

הבוצר לגת –

שמאי אומר : הוכשר.

הלל אומר : לא הוכשר.

ושתיק ליה הלל לשמאי.

- אמאי? והא לאו אוכל הבא במים הוא?

אמר ליה אבוי: עשאוהו כהכשר מים – מדרבנן.

א"ל רב יוסף: אמינא לך אנא - הוכשרו בשחיטה, ואת אמרת לי: עשאוהו כהכשר מים. ואמר לך רבי זירא - ואמרת ליה עשאוהו כהכשר מים. לר"ש בן לקיש נמי - עשאוהו כהכשר מים!

אמר ליה: אטו ר' שמעון בן לקיש לתלות קמיבעיא ליה? כי קא מיבעיא ליה לשרוף.

מכלל דחבת הקדש – דאורייתא.

מנא לן?

אילימא מדכתיב [\(ויקרא ז, יט\)](#) "והבשר אשר יגע בכל טמא" - האי "בשר" - דאתכשר במאי?

- אילימא דאתכשר בדם? - והאמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן: מנין לדם קדשים שאינו מכשיר – שנאמר: "לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים" - דם הנשפך כמים - מכשיר, שאינו נשפך כמים - אינו מכשיר.

- אלא דאיתכשר במשקי בית מטבחיא? - והא א"ר יוסי ברבי חנינא: משקי בית מטבחיא, לא דיין שהן דכן, אלא שאין מכשירין. וכי תימא תרגמא - אדם, והא "משקי" קאמר.

אלא לאו, דאתכשר בחבת הקדש!

ודלמא כדרב יהודה אמר שמואל, דאמר רב יהודה אמר שמואל: כגון שהיתה לו פרה של זבחי שלמים, והעבירה בנחל. שחטה ועדיין משקה טופח עליה.

אלא מסיפא:

"והבשר" - לרבות עצים ולבונה.

- עצים ולבונה בני אכילה נינהו? - אלא חבת הקדש מכשרא להו ומשויא להו אוכל.

הכא נמי - חבת הקדש מכשרתה! [לז ע"א]

מאי? - כי מהניא חבת הקדש לפסולא דגופיה, אבל למימנא ביה ראשון ושני – לא, או
דלמא לא שנא?
תיקו.

מתני' :

השוחט את המסוכנת – ר
שב"ג אומר : עד שתפרכס ביד וברגל.
ר"א אומר : דיה אם זינקה.
אמר ר"ש : השוחט בלילה ולמחר השכים ומצא כתלים מלאים דם – כשרה, שזינקה
- וכמדת ר"א.
וחכ"א : עד שתפרכס או ביד או ברגל או עד שתכשכש בזנבה.

אחד בהמה דקה ואחד בהמה גסה.
בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה – פסולה, שאינה אלא הוצאת נפש בלבד.
במה דברים אמורים? - שהיתה בחזקת מסוכנת. אבל אם היתה בחזקת בריאה - אפי'
אין בה אחד מכל הסימנים הללו – כשרה.

גמ' :

מסוכנת ממאי דשריא?
וממאי תיסק אדעתין דאסירא?
דכתיב : (ויקרא יא, ב) "זאת החיה אשר תאכלו" : חיה – אכול, ושאינה חיה - לא
תאכל. - והא מסוכנת אינה חיה!

מדאמר רחמנא : (דברים יד, כא) "נבלה לא תאכל" - מכלל דמסוכנת שריא. דאי ס"ד מסוכנת אסירא, השתא מחיים אסירא - לאחר מיתה מיבעי?!

ודלמא - היינו נבלה היינו מסוכנת?

לא ס"ד, דכתיב (ויקרא יא, לט) "וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה הנוגע בנבלתה" - לאחר מיתה הוא דקרייה רחמנא נבלה, מחיים - לא אקרי נבלה. ודלמא לעולם אימא לך : היינו נבלה היינו מסוכנת. מחיים - בעשה, לאחר מיתה - בלאו?

אלא - מדאמר רחמנא : (שמות כב, ל) "טרפה לא תאכל" - מכלל דמסוכנת שריא. דאי ס"ד מסוכנת אסירא, השתא מסוכנת דלא מחסרא - אסירא, טרפה - מיבעיא?!

ודלמא - היינו טרפה היינו מסוכנת, ולעבור עליו בעשה ולא תעשה?

א"כ, נבלה דכתב רחמנא ל"ל? ומה מחיים - קאי עלה בלאו ועשה, לאחר מיתה - מיבעיא?

ודלמא - היינו נבלה היינו טרפה היינו מסוכנת - ולעבור עליו בשני לאוין ועשה.

אלא - מהכא :

(ויקרא ז, כד) "וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו"

- ואמר מר : למאי הלכתא אמרה התורה? - יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב, יבא איסור טרפה ויחול על איסור חלב. [לז ע"ב]

- ואי סלקא דעתך : טרפה היינו מסוכנת, לכתוב רחמנא "חלב נבלה יעשה לכל מלאכה", "וחלב טרפה לא תאכלוהו" - ואנא אמינא : ומה מחיים - אתי איסור טרפה חייל איסור חלב, לאחר מיתה - מיבעיא? - אלא מדכתב רחמנא : (ויקרא ז, כד) "נבלה" - מכלל דטרפה לאו היינו מסוכנת!

מתקיף לה מר בר רב אשי : ודלמא לעולם אימא לך - היינו טרפה היינו מסוכנת, ודקאמרת נבלה דכתב רחמנא ל"ל? - להך נבלה דלא אתיא מכח מסוכנת. והיכי דמי? - שעשאה גיסטרא!

התם נמי - אי אפשר דלא הוי מסוכנת, פורתא מקמי דליפסק לרובא.

ואיבעית אימא :

א"כ לימא: "חלב נבלה וטרפה", "חלב" "חלב" - למה לי? - זו היא שאין חלבה חלוק מבשרה, ויש לך אחרת שחלבה חלוק מבשרה – ואיזו? - זו מסוכנת.

ואיבעית אימא – מהכא:

(יחזקאל ד, יד) "ואומר אהה ה' אלהים, הנה נפשי לא מטומאה, ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי ועד עתה, ולא בא בפי בשר פגול" –

"הנה נפשי לא מטומאה" - שלא הרהרתי ביום, לבא לידי טומאה בלילה;

"ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי" - שלא אכלתי בשר "כוס כוס" מעולם;

"ולא בא בפי בשר פגול" - שלא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם. משום רבי נתן אמרו: שלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה.

- אי אמרת בשלמא – שריא, היינו רבותיה דיחזקאל, אלא אי אמרת אסירא - מאי רבותיה דיחזקאל!

ה"ד מסוכנת?

אמר רב יהודה אמר רב: כל שמעמידין אותה ואינה עומדת.

רב חנינא בר שלמיא משמיה דרב אמר: אפילו אוכלת בקעיות.

רמי בר יחזקאל אמר: אפילו אוכלת קורות.

בסורא מתני הכי.

בפומבדיתא מתני הכי:

היכי דמיא מסוכנת?

אמר רב יהודה אמר רב: כל שמעמידין אותה ואינה עומדת, ואפילו אוכלת בקעיות.

רמי בר יחזקאל אמר: אפילו אוכלת קורות.

אשכחינהו שמואל לתלמידי דרב, אמר להו: מאי אמר רב במסוכנת?

אמרו ליה: הכי אמר רב [לח ע"א]: גועה והטילה ריעי וכשכשה באזנה - הרי זה פירכוס.

אמר להו : אצטריכא ליה לאבא לאזוזי אוני? שאני אומר : כל שאינו דברים שהמיתה עושה.

מאי נינהו דברים שהמיתה עושה?

אמר רב ענן : לדידי מפרשא לי מיניה דמר שמואל : היתה ידה כפופה ופשטתה - דבר שהמיתה עושה. פשוטה וכפפה - דברים שאין המיתה עושה.

מאי קמ"ל – תנינא : בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה – פסולה, שאינה אלא הוצאת נפש. - הא החזירה, כשרה?!

אי ממתני הוה אמינא - דוקא דכייפה ופשטה והדר כייפה לה, אבל פשוטה וכפפתה – לא, קמ"ל.

מיתיבי :

ר' יוסי אומר היה ר"מ אומר : גועה בשעת שחיטה - אין זה פירכוס.

ר"א ברבי יוסי אומר משמו : אפילו הטילה ריעי וכשכשה בזנבה - אין זה פירכוס.

קשיא גועה אגועה, קשיא ריעי אריעי!

גועה אגועה לא קשיא : הא - דעבי קלה, הא - דעמי קלה.

ריעי אריעי נמי לא קשיא : כאן – בשותתת, כאן – במתרזת.

אמר רב חסדא :

פירכוס שאמרו, בסוף שחיטה.

מאי בסוף שחיטה? - באמצע שחיטה. לאפוקי תחלת שחיטה – דלא.

אמר רב חסדא : מנא אמינא לה, דתנן :

בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה – פסולה.

– אימת? - אילימא בסוף שחיטה, כל היכי תיחי ותיזיל? אלא לאו - באמצע שחיטה.

א"ל רבא : לעולם בסוף שחיטה. שאני אומר : כל שאינה עושה כן בסוף שחיטה, בידוע שנשמתה נטולה הימנה קודם לכן.

ר"נ בר יצחק אמר : פירכוס שאמרו בתחלת שחיטה.

אמר ר"נ בר יצחק : מנא אמינא לה, דתנן :

אמר ר"ש : השוחט בלילה ולמחר מצא כתלים מלאים דם – כשרה, שזינקה.
וכמדת ר"א.

ואמר שמואל : כותלי בית שחיטה שנינו.

- אי אמרת בשלמא בתחלת שחיטה – שפיר. אלא אי אמרת בסוף שחיטה -
ליחוש דלמא בתחלת שחיטה זינקה!

ודלמא - שאני זינוק דעדיף.

ומי עדיף? והתנן : ר"א אומר : דייה אם זינקה?

קל - מדרבן גמליאל, ועדיף – מדרבן.

אמר רבינא אמר לי סמא בר חילקאי : אקשי בה אבוה דבר אבוברס ואמרי לה אחוה
דבר אבוברס :

ומדרבן - מי עדיף? והא תנן : וחכמים אומרים עד שתפרכס או ביד או ברגל.

- רבנן אהייא קיימו? - אילימא אדר"ג, "כיון שפירכסה" - מיבעי ליה. אלא
פשיטא אדר"א. ואי עדיף - מאי "עד".

רבא אמר : פירכוס שאמרו - בסוף שחיטה.

אמר רבא : מנא אמינא לה, דתניא :

(ויקרא כב, כז) "שור [לח ע"ב] או כשב" - פרט לכלאים ;

"או עז" - פרט לנדמה ;

"כי יולד" - פרט ליוצא דופן ;

"שבעת ימים" - פרט למחוסר זמן ;

"תחת אמו" - פרט ליתום.

- האי יתום - ה"ד?

אילימא דילידתיה אמיה והדר מתה - לעולם תיחי ותיזיל?

אלא, דמתה והדר ילידתיה? – מ"כי יולד" נפקא.

אלא פשיטא : זה פירש למיתה, וזה פירש לחיים.

- אי אמרת בשלמא בעינן חיותא בסוף לידה, היינו דאיצטריך קרא למעוטי.
אלא אי אמרת לא בעינן חיותא בסוף לידה, למה ליה, מ"כי יולד" נפקא!

אמר רבא : הלכתא כי הא מתניתא –

בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה – פסולה.

במה דברים אמורים – ביד, אבל ברגל - בין פשטה ולא כפפה בין כפפה ולא פשטה – כשרה.

בד"א – בדקה, אבל בגסה - בין ביד בין ברגל בין פשטה ולא כפפה בין כפפה ולא פשטה – כשרה.

ועוף - אפילו לא רפרף אלא גפו ולא כשכש אלא זנבו, הרי זה פירכוס.

מאי קמ"ל? כולו תננהי :

בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה - פסולה, שאינה אלא הוצאת נפש.

יד – אין, רגל – לא; דקה – אין, גסה – לא!

עוף - איצטריכא ליה, דלא תנן.

מתני' :

השוחט לעובד כוכבי' - שחיטתו כשרה ;

ור"א – פוסל.

אמר ר"א : אפילו שחטה לאכול לעובד כוכבים מחצר כבד שלה – פסולה. שסתם מחשבת עובד כוכבים - לעבודת כוכבים.

א"ר יוסי : ק"ו הדברים : ומה במקום שהמחשבה פוסלת - במוקדשין, אין הכל הולך אלא אחר העובד. מקום שאין מחשבה פוסלת – בחולין, אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט.

גמ' :

הני תנאי - אית להו דר' אליעזר ברבי יוסי.

דתניא: אמר ר' אליעזר ברבי יוסי: שמעתי שהבעלים מפגלין.

מיהו, ת"ק סבר: אי שמעיניה דחשיב – אין, אי לא – לא. סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים – לא אמרינן.

ור"א סבר: אע"ג דלא שמעיניה דחשיב, סתם מחשבת עובד כוכבים – לעבודת כוכבים אמרינן.

ואתא רבי יוסי למימר: אע"ג דשמעיניה דחשיב, זה – מחשב, וזה – עובד, לא אמרינן.

איכא דאמרי:

בדשמעיניה דחשיב – פליגי:

ת"ק סבר: כי אמרינן זה מחשב וזה עובד – הני מילי בפנים, אבל בחוץ – לא. חוץ מפנים [לט ע"א] – לא ילפינן.

ואתא רבי אליעזר למימר: ילפינן חוץ מפנים.

ואתא רבי יוסי למימר: אפילו בפנים נמי, זה מחשב וזה עובד – לא אמרינן.

אתמר:

השוחט את הבהמה לזרוק דמה לעבודת כוכבים, ולהקטיר חלבה לעבודת כוכבים –

רבי יוחנן אמר: פסולה;

ר"ש בן לקיש אמר: מותרת.

רבי יוחנן אמר פסולה: מחשבין מעבודה לעבודה, וילפינן חוץ מפנים.

ריש לקיש אמר מותרת: אין מחשבין מעבודה לעבודה, ולא גמרינן חוץ מפנים.

ואזדו לטעמייהו, דאתמר:

שחטה לשמה, לזרוק דמה שלא לשמה –

רבי יוחנן אמר: פסולה;

ר"ש בן לקיש אמר: כשרה.

רבי יוחנן אמר פסולה: מחשבין מעבודה לעבודה, וגמרינן ממחשבת פיגול.

ר"ש בן לקיש אמר כשרה: אין מחשבין מעבודה לעבודה, ולא גמרינן ממחשבת פיגול.

וצריכא :

דאי איתמר בהא - בהא קאמר ר"ש בן לקיש, משום דחוץ מפנים לא ילפינן. אבל פנים מפנים - אימא מודי ליה לרבי יוחנן.

ואי אתמר בהך - בההיא קאמר רבי יוחנן, אבל בהא - אימא מודי ליה לר"ש בן לקיש. צריכא.

מתיב רב ששת :

א"ר יוסי : ק"ו הדברים : ומה במקום שמחשבה פוסלת במוקדשין - אין הכל הולך אלא אחר העובד, מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין - אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט.

- מאי : אין מחשבה פוסלת בחולין?

אילימא דלא פסלה כלל? - אלא זביחה דעבודת כוכבים דמיתסרא היכי משכחת לה?!

אלא פשיטא, מעבודה לעבודה. וה"ק :

ומה במקום שמחשבה פוסלת במוקדשין מעבודה לעבודה - אין הכל הולך אלא אחר העובד, מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין מעבודה לעבודה אלא באותה עבודה - אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט.

פנים - קשיא לר"ש בן לקיש ;

חוץ - קשיא לרבי יוחנן?!

בשלמא פנים, לר"ש בן לקיש - לא קשיא : הא - מקמי דשמעה מרבי יוחנן, הא - לבתר דשמעה מרבי יוחנן.

אלא חוץ - קשיא לרבי יוחנן!

הוא מוטיב לה והוא מפרק לה :

בארבע עבודות. וה"ק : ומה במקום שמחשבה פוסלת במוקדשין בארבע עבודות - אין הכל הולך אלא אחר העובד, [לט ע"ב] מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין אלא בשתי עבודות - אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט.

תניא כוותיה דרבי יוחנן :

השוחט את הבהמה לזרוק דמה לעבודת כוכבים, ולהקטיר חלבה לעבודת כוכבים - הרי אלו זבחי מתים.

שחטה ואח"כ חישב עליה - זה היה מעשה בקיסרי - ולא אמרו בה לא איסור ולא היתר.

אמר רב חסדא :

לא אמרו בה איסור - משום כבודן דרבנן.

לא היתר - משום כבודו דרבי אליעזר.

ממאי? דלמא : עד כאן לא קאמרי רבנן התם - אלא דלא שמענא דחשיב, אבל הכא דשמענא דחשיב - הוכיח סופו על תחלתו? אי נמי : ע"כ לא קאמר ר"א התם - אלא גבי עובד כוכבים דסתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים, אבל ישראל - הוכיח סופו על תחלתו לא אמרינן?!

אלא אמר רב שיזבי : לא אמרו בה היתר - משום כבודו דרשב"ג.

הי רשב"ג?

אילימא רשב"ג דגיטין – דתנן :

הבריא שאמר 'כתבו גט לאשתי' - רצה לשחק בה.

ומעשה בבריא שאמר 'כתבו גט לאשתי', ועלה לגג ונפל ומת, אמר רשב"ג : אם מעצמו נפל - ה"ז גט, ואם הרוח דחתו - אינו גט.

- והוינן בה : מעשה לסתור?

חסורי מיחסרה והכי קתני : אם הוכיח סופו על תחלתו - ה"ז גט. ומעשה נמי בבריא שאמר 'כתבו גט לאשתי' ועלה לגג ונפל ומת, אמר רשב"ג : אם מעצמו נפל - ה"ז גט, ואם הרוח דחתו - אינו גט!

ודלמא : שאני התם - דקאמר 'כתבו'.

אלא אמר רבינא : משום כבודו דרשב"ג – דהכא, דתניא :

הכותב נכסיו לאחרים והיו בהן עבדים, ואמר הלה 'אי אפשי בהן'. אם היה רבו שני כהן - הרי אלו אוכלין בתרומה.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: כיון שאמר הלה 'אי אפשי בהן', כבר זכו בהן יורשין.

- והוינן בה: לת"ק - אפילו עומד וצווח?

אמר רבה ואיתימא רבי יוחנן: בצווח מעיקרא - דכ"ע לא פליגי דלא קנה; בשותק ובסוף צווח - דכ"ע לא פליגי דקנה; כי פליגי - שזיכה לו ע"י אחר ושתק ולבסוף צווח. ת"ק סבר: מדשתיק קננהו, והאי דקא צווח מיהדר קא הדר ביה. ורשב"ג סבר: הוכיח סופו על תחילתו, והא דלא צווח מעיקרא - סבר כי לא אתי לידיה אמאי אצווח.

אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבי יוסי.

הנהו טייעי דאתו לציקוניא. יהיב דיכרי לטבחי ישראל, אמרו להו: 'דמא ותרבא – לדידון, משכא ובישרא – לדידכו'.

שלח רב טובי בר רב מתנה לקמיה דרב יוסף: כי האי גוונא מאי?

שלח ליה: הכי א"ר יהודה אמר שמואל - הלכה כרבי יוסי.

א"ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי: לר"א - יהיב ליה זוזא לטבח ישראל, מאי?

אמר ליה: חזינן, אי איניש אלמא הוא דלא מצי מדחי ליה – אסור. ואי לא - א"ל רישך והר.

מתני':

השוחט - לשם הרים, לשם גבעות, לשם ימים, לשם נהרות, לשם מדברות - שחיטתו פסולה. [מ ע"א]

שנים או חזין בסכין ושוחטין, אחד – לשם אחד מכל אלו, ואחד - לשם דבר כשר, שחיטתו פסולה.

גמ':

"פסולה" – אין, זבחי מתים – לא? ורמינהי:

השוחט - לשום הרים, לשום גבעות, לשום נהרות, לשום מדברות, לשום חמה ולבנה, לשום כוכבים ומזלות, לשום מיכאל השר הגדול, לשום שילשול קטן - הרי אלו זבחי מתים?

אמר אביי: לא קשיא. הא - דאמר להר, הא - דאמר לגדא דהר. דיקא נמי דקתני, דומיא דמיכאל שר הגדול - ש"מ.

אמר רב הונא: היתה בהמת חבירו רבוצה לפני עבודת כוכבים, כיון ששחט בה סימן אחד - אסרה.

סבר לה כי הא דאמר עולא אמר ר' יוחנן: אע"פ שאמרו המשתחוה לבהמת חבירו - לא אסרה, עשה בה מעשה - אסרה. איתיביה רב נחמן לרב הונא:

השוחט חטאת בשבת בחוץ לעבודת כוכבים - חייב שלש חטאות.

- ואי אמרת כיון ששחט בה סימן אחד אסרה, אשחוטי חוץ לא ליחייב [מע"ב] - מחתך בעפר הוא!

אמר רב פפא: הכא בחטאת העוף עסקינן, דכולהו בהדי הדדי קאתי.

מכדי רב הונא כמאן אמרה לשמעתיה? - כעולא, ועולא מעשה כל דהו קאמר!?

אלא, באומר: 'בגמר זביחה הוא עובדה'.

אי הכי, מאי איריא חטאת, לישמעין זבח!

אלא אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא: הכא במאי עסקינן, כגון שהיה חצי קנה פגום, והוסיף עליו כל שהוא וגמרו. דכולהו בהדי הדדי קאתיין.

אמר רב פפא: אי לאו דאמר רב הונא - סימן אחד, לא הויא חטאת תיובתיה. מאי מעשה? - מעשה רבה.

ואמר רב פפא: אי לאו דאמר רב הונא - בהמת חבירו, לא הויא חטאת תיובתיה. מאי טעמא? - דידיה מצי אסר, דחבריה לא מצי אסר.

פשיטא?

מהו דתימא: כיון דקני ליה לכפרה, כדידיה דמיא - קמ"ל.

(נעץ סימן)

רב נחמן ורב עמרם ורב יצחק אמרי : אין אדם אוסר דבר שאין שלו.

מיתיבי :

השוחט חטאת בשבת בחוץ לעבודת כוכבים - חייב שלש חטאות.

ואוקמינן בחטאת העוף ובחצי קנה פגום.

- טעמא דחטאת העוף הוא, דכולהו בהדי הדדי קאתיין, [מא ע"א] אבל זבח –

לא. - ואי אין אדם אוסר דבר שאינו שלו, מאי אריא חטאת העוף, אפי' חטאת

בהמה נמי?

כיון דקניא ליה לכפרה, כדידיה דמיא.

ת"ש : ב' אוחזין בסכין ושוחטין, אחד לשום אחד מכל אלו, ואחד לשום דבר כשר,

שחיטתו פסולה!

הכא במאי עסקינן, דאית ליה שותפות בגוה.

ת"ש : המטמא והמדמע והמנסך - בשוגג פטור, במזיד חייב!

הכא נמי - דאית ליה שותפות בגוה.

כתנאי :

עובד כוכבים שניסך יינו של ישראל שלא בפני עבודת כוכבים – אסרו.

ר' יהודה בן בתירא ור' יהודה בן בבא : מתירין אותו, מפני שני דברים : אחד -

שאין מנסכין יין אלא בפני עבודת כוכבים ; ואחד - שיכול לומר לו : 'לא כל

הימנך שתאסר ייני לאונסי'.

ורב נחמן ורב עמרם ורב יצחק אמרי : אפי' למ"ד - אדם אוסר דבר שאינו שלו, ה"מ

כותי, אבל ישראל - לצעוריה קא מיכוין.

ת"ש : ב' אוחזין בסכין ושוחטין, אחד לשום אחד מכל אלו, ואחד לשום דבר כשר,

שחיטתו פסולה!

הכא במאי עסקינן : בישראל מומר.

ת"ש: המטמא והמדמע והמנסך - בשוגג פטור, במזיד חייב!

הכא נמי - בישראל מומר.

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: התרו בו וקבל עליו התראה – מאי?

אמר ליה: התיר עצמו למיתה קאמרת - אין לך מומר גדול מזה.

מתני':

אין שוחטין - לא לתוך ימים, ולא לתוך נהרות, ולא לתוך כלים. אבל - שוחט הוא לתוך עוגה של מים, ובספינה על גבי כלים.

אין שוחטין - לגומא כל עיקר. אבל - עושה גומא בתוך ביתו, בשביל שיכנס הדם לתוכה.

ובשוק לא יעשה כן – שלא [מא ע"ב] יחקה את הצדוקים.

גמ':

אין שוחטין לא לתוך וכו' :

מאי שנא לתוך ימים דלא - דאמרי לשרא דימא קא שחיט, לתוך עוגה של מים נמי

אמרי - לבבואה קא שחיט?

אמר רבא: בעכורים שנו.

אין שוחטין לגומא וכו' :

והא אמרת - אין שוחטין לגומא כלל?

אמר אביי: רישא - בגומא שבשוק.

אמר ליה רבא: והא מדקתני סיפא – "ובשוק לא יעשה כן", מכלל דרישא לאו בשוק

עסקינן!

אלא אמר רבא: הכי קאמר –

אין שוחטין לגומא כל עיקר. והרוצה לנקר חצרו, כיצד הוא עושה? - עושה מקום חוץ לגומא ושוחט, ודם שותת ויורד לגומא.

ובשוק לא יעשה כן שלא יחקה את הצדוקים.

תניא כוותיה דרבא:

היה מהלך בספינה ואין לו מקום בספינה לשחוט, מוציא ידו חוץ לספינה ושוחט - ודם שותת ויורד על דופני הספינה.

ואין שוחט לגומא כל עיקר. והרוצה לנקר חצרו, כיצד הוא עושה? - עושה מקום חוץ לגומא ושוחט, ודם שותת ויורד לגומא.

ובשוק לא יעשה כן, משום שנאמר: (ויקרא יח, ג) "ובחוקותיהם לא תלכו". ואם עשה כן, צריך בדיקה אחריו.

מתני':

השוחט - לשם עולה, לשם זבחים, לשם אשם תלוי, לשם פסח, לשם תודה - שחיטתו פסולה.

ור"ש – מכשיר.

שנים או חזין בסכין ושוחטין, אחד לשום אחד מכל אלו ואחד לשום דבר כשר, שחיטתו פסולה.

השוחט - לשם חטאת, לשם אשם ודאי, לשם בכור, לשם מעשר, לשם תמורה - שחיטתו כשרה.

זה הכלל: כל דבר שנידר ונידב - השוחט לשמו אסור; ושאינו נידר ונידב - השוחט לשמו כשר.

גמ':

השוחט לשם עולה:

אשם תלוי - בר נידר ונידב הוא?

אמר ר' יוחנן: הא מני? - רבי אלעזר היא, דאמר: מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום.

פסח - בר נידב ונידב הוא - זמנא קביעא ליה!!

אמר ר' אושעיא: שאני פסח, הואיל והפרשתו כל השנה כולה.

א"ר ינאי: לא שנו אלא תמימים, אבל בעלי מומין - מידע ידיע.

ור' יוחנן אמר: אפי' בעלי מומין נמי, זימנין דרמי ליה מידי אמומא - ולא ידיע.

השוחט לשם חטאת:

א"ר יוחנן: לא שנו אלא שאינו מחוייב חטאת, אבל מחוייב חטאת – אימא: לשום חטאתו הוא עושה.

והא לא קאמר "לשם חטאתי"?

אמר ר' אבהו: באומר - לשם חטאתי.

לשם תמורה:

אמר ר"א: לא שנו אלא שאין לו זבח בתוך ביתו, אבל יש לו זבח בתוך ביתו – אימא: אמורי אמיר ביה.

והא לא קאמר "לשם תמורת זבחי"?

א"ר אבהו: באומר - לשם תמורת זבחי.

זה הכלל:

לאתויי מאי?

לאתויי עולת נזיר. דמהו דתימא: הא לא נדר. אימר: נדר בצינעא.

ושאינו נידר ונידב - לאתויי עולת יולדת.

א"ר אלעזר: לא שנו אלא שאין לו אשה, אבל יש לו אשה – אימר: לשמה הוא עושה.

והא לא קאמר "לשם עולת אשתי"?

א"ר אבהו : באומר - לשם עולת אשתי.

פשיטא? [מב ע"א]

מהו דתימא : אם איתא דילדה - קלא הוה ליה. קא משמע לן : אימר - אפולי אפיל.